

REFERAT Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri - 2026-2029 d. 05-05-2026

Mødedato	Tirsdag d. 05. maj 2026 kl. 17:45
Mødested	Mødelokale 2, Allerslev
Mødedeltagere	Martin Stokholm, Steen Finn Hansen, Ivan Mott, Grethe Nørtoft Saabye, Martin Lastrup Hviid

Indholdsfortegnelse

TMB - Godkendelse af dagsorden.....	3
EKLT/TMB - Grøn Trepert - Introduktion, status og prioritering af skitseprojekter i omlægningspla	4
EKLT/TMB - Ændring af kommissorium for § 17, stk. 4-udvalg om Grøn Trepert.....	7
TMB - Eventuelt.....	9
TMB - Godkendelse af referat.....	10

Punkt 1: TMB - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt

Punkt 2: EKLT/TMB - Grøn Trepert - Introduktion, status og prioritering af skitseprojekter i omlægningsplanen

26-002802

Beslutning

Ad. 1) Taget til efterretning.

Ad. 2) - ad.3) Indstillingerne tiltrådt.

Præsentation fra mødet er vedlagt referatet som bilag.

Resumé

På mødet den 15. december 2025 principvedtog Kommunalbestyrelsen omlægningsplanen for Lejre Kommune, dagsordenspunkt nr. 7. Se bilag 1. Kommunalbestyrelsen besluttede samtidig, at Lejre Kommune skal arbejde videre med de områder, som planen udpeger.

Lejre Kommune er i gang med at implementere omlægningsplanen for grøn trepart og har igangsat en række projekter som led heri. På fællesmødet mellem Udvalget for Erhverv, Klima, Lokal udvikling & Turisme og Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri vil omlægningsplanen og status for implementering af omlægningsplanen blive præsenteret. Præsentationen vil desuden inddrage arbejdet med en potentialeanalyse for skovrejsning samt tilgangen til inddragelse af lodsejere, borgere og andre relevante aktører.

Administrationen har udviklet et prioriteringsværktøj, der vurderer projekterne ud fra deres effekt og gennemførlighed. Prioriteringsværktøjet præsenteres ligeledes på mødet. Der skal tages stilling til, om prioriteringsværktøj med de foreslåede kriterier skal anvendes i den løbende prioritering af projekter.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at introduktion til Grøn Trepert og status for implementering af omlægningsplanen tages til efterretning.
2. at administrationen anvender det beskrevne prioriteringsværktøj suppleret med en konkret faglig vurdering, når der træffes beslutning om, hvilke skitseprojekter, der igangsættes.
3. at Udvalget for Erhverv, Klima, Lokal udvikling & Turisme og Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri halvårligt orienteres om status for de igangsatte omlægningsprojekter samt prioriterer kommende projekter.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima, Lokal udvikling & Turisme.

Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri.

Sagsfremstilling

Baggrund

Omlægningsplanen er dynamisk og rummer på nuværende tidspunkt 62 projekter. Projekterne er udpeget i forskellige kategorier, herunder permanent ekstensivering, kvælstofvådområder, fosforvådområder, skovrejsning, lavbundsprojekter, minivådområder samt kategorien øvrige. Se bilag 2.

Kommunerne har ansvaret for at sikre fremdrift i realisering af projekterne i omlægningsplanen. Dette kan blandt andet ske ved, at kommunen i dialog med lodsejere, og eventuelt udtagningskonsulenterne, udvikler og ansøger om støtte til projekter via statslige tilskudsordninger. Hvis et projekt får tilskud fra staten til forundersøgelse eller etablering, er det ofte kommunen, der projektleder de større projekter, herunder vådområdeprojekter.

I 'Aftale om et Grønt Danmark' er ambitionen, at udtagning af alle lavbundslande skal være gennemført i 2030. Det samme gælder for alle kvælstofindsatser. Se bilag 6. Omdannelse af arealer forudsætter lodsejeropbakning, dialog på tværs af lodsejere, ansøgning af tilskudsordninger, inddragelse af borgere og andre interessenter og relevant

myndighedsbehandling. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vurderer, at det typisk tager fire til syv år at gennemføre et lavbundsprojekt (<https://mars.sgav.dk/status/lavbundsindsatsen>).

Da kommunen har en central rolle i realisering af projekterne i omlægningsplanen, er det nødvendigt at prioritere, hvilke skitseprojekter der igangsættes først. Det styrker samtidig muligheden for at kunne kommunikere klart til lodsejere, borgere og øvrige interessenter om, i hvilken rækkefølge projekterne igangsættes.

For at understøtte prioriteringen af projekterne har administrationen udviklet et prioriteringsværktøj. Værktøjet rangerer projekterne på baggrund af en række kvantitative og kvalitative parametre. Prioriteringsværktøjet har været præsenteret for § 17, stk. 4-udvalget om Grøn Trepert på mødet den 17. marts 2026. Projekterne placeres i et diagram med to akser, der afspejler henholdsvis projekternes effekt (for eksempel kvælstofreduktion, drivhusgasreduktion og naturpotentiale), og hvor simple de er at gennemføre (for eksempel lodsejeropbakning, modenhed og lovgivningsmæssige barrierer). Se bilag 3. Værktøjet er dynamisk og bliver løbende opdateret i takt med projekternes udvikling.

Prioriteringsværktøjets styrke er, at det favner projekternes kompleksitet ved at sammenstille en række forskellige parametre, så det er muligt at sammenholde og prioritere på tværs af forskellige typer projekter. Eksempelvis kan et mindre vådområdeprojekt (også kaldet fast-track) sammenholdes med større lavbunds-, fosfor-, og kvælstofvådområdeprojekter i en vurdering af potentialet for henholdsvis effekt og effektivitet. Værktøjet tager dog ikke højde for alle forhold og kan derfor ikke stå alene. Ved prioritering af projekter suppleres værktøjet derfor med en konkret, faglig vurdering af områdespecifikke forhold.

Det fortsatte arbejde med projekter i omlægningsplanen i Lejre Kommune

Lejre Kommune har siden vedtagelsen af omlægningsplanen igangsat en række projekter. Se bilag 4. Yderligere ansøgninger og deraf følgende tilskud kan på sigt finansiere flere administrative ressourcer til udvikling og projektledelse af omlægningsprojekter. Ved igangsættelse af nye projekter vil administrationen anvende prioriteringsværktøjet og den beskrevne fremgangsmetode. Udvalget for Erhverv, Klima, Lokal udvikling & Turisme, Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri og Kommunalbestyrelsen forelægges halvårligt en status på igangsatte projekter og orienteres om prioritering af eventuelle nye projekter.

Ud over projektledelsen medfører projekterne et betydeligt ressourceforbrug og koordinering med andre dele af administrationen, herunder myndighedsbehandling. Der er typisk myndighedsbehandling i forhold til landzone, naturvurderinger og vandløb. Der kan ikke opnås tilskud til myndighedsopgaver via de statslige tilskudsordninger. Der bliver derfor løbende en opgave i forhold til at prioritere myndighedsbehandlingen, og det vil påvirke den øvrige sagsbehandling.

Implementering af omlægningsplanerne har stort nationalt fokus. Der forventes i forlængelse heraf ny regulering og lovgivning. Nationale beslutninger påvirker den lokale planlægning og prioritering. Lige nu er det fortsat uafklaret, om kommunerne får ansvaret for at søge tilskud til lodsejere, der benytter sig af den såkaldte håndoprækning som led i den nye aftale om kvælstofregulering (<https://sgav.dk/groen-trepert/kvaelstofregulering-og-arealomlaegning/arealomlaegning-saadan-kan-lodsejere-paavirke-kvaelstofregulering/trappemodell-for-medtalt-vaadlaegningseffekt>).

Staten har fastsat frist om, at alle kvælstof- og lavbundsprojekter skal være gennemført senest i 2030. Lavbundsprojekter skal være igangsat, det vil sige, at der som minimum skal være søgt om tilskud til forundersøgelse senest i 2027. Se bilag 6.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at prioriteringsværktøjet, suppleret med en konkret faglig vurdering, er en nyttig metode til at objektivere og sammenholde de forskellige faglige kriterier og på den baggrund udvælge hvilke projekter, der løbende skal prioriteres.

Med de nuværende regler og processer vurderer administrationen, at det er et ambitiøst mål for kommunerne at realisere alle kvælstof- og lavbundsprojekter senest i 2030. Det er det også for Lejre Kommune. Lejre Kommune er kommet godt i gang med arbejdet, og det er for tidligt at kunne vurdere, om de statslige frister kan overholdes.

Økonomi og finansiering

Sagen har ingen direkte økonomiske konsekvenser for Lejre Kommune.

Finansieringen af projekterne varierer afhængigt af de anvendte virkemidler og de tilhørende tilskudsordninger. For projekter med virkemidler som kvælstofvådområder, fosforvådområder, minivådområder, permanent ekstensivering, lavbundsprojekter og skovrejsning dækker statslige tilskudsordninger alle udgifter til både forundersøgelse og efterfølgende etablering. Se bilag 5.

Projekter, der finansieres via statslige støtteordninger, udbetales som udgangspunkt først ved aktivitetens afslutning. Efter modtagelse af tilsagn og forud for igangsættelse af projektaktiviteter forelægges derfor sager om kommunens likviditetsudlæg.

For større helhedsprojekter findes der ikke målrettede statslige tilskudsordninger. Disse projekter forudsætter, at der først gennemføres en helhedsanalyse, som kan pege på relevante indsatser. Finansiering, både til analyse og konkrete indsatser, herunder opkøb af jord og jordfordeling, kan eventuelt findes via fonde og bidrag fra private aktører. Der vil i nogle tilfælde kunne søges tilskudsordninger til delområder af helhedsprojekterne, for eksempel kulstofrige jorde.

Lejre Kommune har modtaget henvendelser fra lokale lodsejere, der er interesserede i at sælge landbrugsarealer til kommunen. Administrationen har påbegyndt arbejde med at skabe en model for, hvordan dette kan håndteres, når det er arealer, der knytter sig til arbejdet med den grønne trepart i Lejre.

Lejre Kommune har aktuelt en ansøgning under udarbejdelse til 15. Juni Fonden i samarbejde med Roskilde Kommune og Nationalparken Skjoldungernes Land til at understøtte et helhedsprojekt for Langvad Å-systemet. Herudover har Naturstyrelsen i foråret 2026 igangsat en analyse af potentialerne for at udvikle et signaturprojekt omkring Elverdamsåen.

Sagens forløb

05/05/2026 Udvalget for Erhverv, Klima, Lokal udvikling & Turisme - 2026-2029

Ad. 1) Taget til efterretning.

Ad. 2) - ad. 3) Indstillingerne tiltrådt.

Præsentationen fra mødet er vedlagt referatet som bilag.

Afbud: Martin Stokholm

Bilag

Bilag 1_Omlægningsplan 28-10-2025

Bilag 2_Status på skitseprojekter i Lejre Kommune_rettet

Bilag 3_Prioriteringsværktøj

Bilag 4_Igangsatte projekter

Bilag 5_Økonomi

Bilag 6_Tidslinje

Bilag 7 - Præsentation om Grøn Trepert 5. maj 2026

Punkt 3: EKLT/TMB - Ændring af kommissorium for § 17, stk. 4-udvalg om Grøn Trepert

26-002796

Beslutning

Ad. 1) Indstillingen anbefales.

For stemte: Martin Hviid Lastrup (V), Grethe Saabye (C) og Steen Finn Hansen (O) - i alt 3.

Imod stemte: Ivan Mott (Ø) - i alt 1 - med følgende bemærkning: Enhedslisten ønsker, at både det konventionelle og økologiske landbrug bliver en del af udvidelsen af § 17, stk. 4-udvalget.

Ad. 2) Indstillingen anbefales.

For stemte: Grethe Saabye (C), Ivan Mott (Ø) og Steen Finn Hansen (O) - i alt 3.

Imod stemte: Martin Lastrup Hviid (V) - i alt 1 - med følgende bemærkning: Der ønskes en tydeligere argumentation for forlængelsen.

Resumé

Kommunalbestyrelsen vedtog den 24. juni 2025 kommissoriet for § 17, stk. 4-udvalg om Grøn Trepert i Lejre. Udvalget har til formål at sikre en tæt koordinering mellem de ansvarlige udvalg og sikre en lokal inddragelse i arbejdet med Grøn Trepert i Lejre kommune.

I denne sag skal der tages stilling til ændringer i kommissoriet. Der har senest været forelagt en sag om kommissoriet for Kommunalbestyrelsen d. 26. januar 2026, punkt nr. 8.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der udpeges yderligere 1-2 medlemmer i § 17, stk. 4-udvalget som repræsentant for landbruget.
2. at § 17, stk. 4-udvalgets arbejdsperiode forlænges til december 2027

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Med indgåelsen af Aftale om et Grønt Danmark og Aftale om Implementering af et Grønt Danmark er ansvaret for planlægning og gennemførelse af arealomlægningsindsatsen placeret hos kommunerne. Opgaven forankres i lokale treparter.

På mødet den 27. januar 2025 (pkt. 7) besluttede Kommunalbestyrelsen at nedsætte et § 17, stk. 4-udvalg med det formål sikre en tæt koordinering mellem de ansvarlige stående udvalg og styrke den lokale inddragelse.

§ 17, stk. 4-udvalget er sammensat af to repræsentanter fra Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling (Udvalget for Erhverv, Klima, Lokal udvikling & Turisme efter ændringer i styrelsesvedtægten januar 2026) samt to repræsentanter fra Udvalget for Trafik, Miljø & Byggeri.

Herudover er der i § 17, stk. 4-udvalget én repræsentant fra hver af følgende aktører:

- Lokal landbrugsforening
- Lokal repræsentant fra Danmarks Naturfredningsforening
- Fors Spildevand
- Lejre Vandråd
- Nationalpark Skjoldungernes Land

- Lokal repræsentant fra Friluftsrådet

Ændringer i kommissoriet

Af kommissoriet fremgår det at ”Opgaveudvalget nedsættes, så kommunens lodsejere er stærkt repræsenteret sammen med blandt andet det organiserede landbrug, Danmarks Naturfredningsforening og Nationalparken Skjoldungernes Land.” § 17, stk. 4-udvalget har bemærket, at der med den nuværende sammensætning af udvalget kan være behov for at styrke lodsejerrepræsentationen.

På mødet d. 17. marts (pkt. 7) blev § 17, stk. 4-udvalget enige om at anbefale, at der udpeges yderligere et til to medlemmer, som repræsenterer landbruget, til udvalget.

§ 17, stk. 4-udvalget anbefaler, at det undersøges, om det er relevant at udnævne en lodsejer, der er med i Lejre Vandløbslav. Udvalget anbefaler endvidere, at der kan udpeges en lodsejer, med et produktionslandbrug.

Siden beslutningen om at etablere et § 17, stk. 4 udvalg er blevet taget, har staten præsenteret tidsplaner for arbejdet med grøn trepart. Heraf fremgår det, at kommunerne har en opgave der strækker sig mindst til udgangen af 2027.

I bilag 1 vedlægges forslag til ændringer til kommissoriet.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at det er hensigtsmæssigt at udpege yderligere 1-2 lodsejerrepræsentanter, herunder et produktionslandbrug, for en sikre en stærk repræsentation af lodsejere og dermed yderligere legitimitet af § 17, stk. 4-udvalgets arbejde.

Derudover vurderer administrationen, at det vil være hensigtsmæssigt at forlænge § 17, stk. 4-udvalgets arbejdsperiode til december 2027 for at understøtte arbejdet med grøn trepart i Lejre Kommune.

Økonomi og finansiering

I budget 2026 samt i budgetforslag 2027-2030 er der afsat 44,7 t.kr. årligt til Lokal Grøn Trepert (§ 17, stk. 4). Bevillingen svarer til det årlige budgetniveau for de ordinære fagudvalg. En forlængelse af udvalgets arbejdsperiode frem til december 2027 vil således kunne afholdes inden for de eksisterende budgetrammer til politiske udvalg.

Kommunalbestyrelsen har den 26. januar 2026 besluttet, at formanden for § 17, stk. 4-udvalget, Opgaveudvalget for Lokal Grøn Trepert – Lejre, modtager et vederlag svarende til 15,88 pct. af borgmestervederlaget, svarende til 175.551 kr. årligt. Vederlaget er indarbejdet i budgettet for hele budgetperioden.

Sagens forløb

05/05/2026 Udvalget for Erhverv, Klima, Lokal udvikling & Turisme - 2026-2029

Ad. 1) Indstillingen anbefales.

Ad. 2) Indstillingen anbefales ikke.

For indstillingen stemte: Ida Dyhr (C) og Claus Jørgensen (F) - i alt 2.

Imod indstillingen stemte: Dorte Kiilerich (V) og Jakob Hedegaard (V) - i alt 2.

Afbud: Martin Stokholm

Bilag

Ændringer til kommissorium for §17 stk 4-udvalg i Lejre Kommune maj 2026

Punkt 4: TMB - Eventuelt

Beslutning

Intet under dette punkt.

Punkt 5: TMB - Godkendelse af referat

Beslutning